

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for AUSTRALIAN SHEPHERD

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.01.2028

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	4
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Innavlsgrad	7
Matadoravl	7
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	8
Mål og strategi.....	8
Helse.....	8
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	8
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	9
Hofteleddsdisplasi (HD)	9
Albueleddsdisplasi (AD)	9
Øyne	10
Multiple Drug Resistance (MDR1).....	12
Degenerativ Myelopati (DM)	12
Epilepsi	13
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	13
Prioritering.....	14
Mål og strategi.....	14
Bruksegenskaper	15
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	15
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	15
Mål og strategi.....	15
Atferd og mentalitet	16
Atferd	16
Evaluering av atferd	16
Atferd i forhold til rasestandard.....	16
Mål og strategi.....	16
Eksteriør	16

RAS for Australian Shepherd

Eksteriørbedømmelser.....	20
Overdrevne eksteriørtrekk.....	20
Mål og strategi.....	20
Oppsummering.....	20
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	20
Plan for videre arbeid i klubben	21
Vedlegg	22
Rasebeskrivelse for Australian Shepherd.....	22

Innledning

Norsk Kennel Klubb (NKK) har det overordnede ansvaret for hundeavl og hunderaser i Norge, men forvaltningen av rasene er delegert til raseklubber. Australian Shepherd Klubb Norge (ASKN) representerer rasen Australian Shepherd. Klubben er organisert med et styre og komiteer for utstilling, aktiviteter og avlsarbeid. Styremedlemmer, avlsutvalget og valgkomiteen velges på klubbens generalforsamling.

I 2012 startet NKK arbeidet for at alle raser skal få sin egen rasespesifikke avlsstrategi (RAS) med kortsiktige og langsiktige mål. Formålet med dokumentet er å definere og tydeliggjøre målene raseklubben har for rasen, slik at den kan fungere som et verktøy for sunn hundeavl i fremtiden. NKKs avlsstrategi og «etiske grunnregler for avl og oppdrett» utgjør fundamentet som RAS skal bygges på. Målet er å lage en strategi for å nå NKKs målsetting som funksjonelt friske hunder med rasetypisk eksteriør, god helse og mentalitet.

Første utkast av RAS for Australian Shepherd ble utarbeidet av ASKNs styre og avlsråd i 2021. Dokumentet ble rettskrevet av Webmaster, Kine Therese Bøe, og korrekturlest av Åse Marte Ånestad, Maija Heinilä og Paula McDermid. Oppdrettere registrert i ASKN fikk muligheten til gjennomlesning og drøfting av dokumentet, før innsending til NKK.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Australian Shepherd (eller «aussie») er en relativt ung rase, som tidligere har vært kjent som California Shepherd, Pastor Dog eller Spanish Shepherd, men er til tross for navnet «Australian», opprinnelig amerikansk. Opprinnelsen er noe vag, men anene kan spores tilbake til gjeterhunder som medfulgte under import av sauer fra Frankrike, Spania, England, New Zealand og Australia til USA mot slutten av 1800-tallet. Ved ankomst til USA ble disse hundene avlet videre på, grunnet deres fantastiske allsidighet og arbeidsevne – og dannet grunnlaget for rasen vi har i dag. I dag er Australian Shepherd en mellomstor, vaktende gjeterhund, som er løsningsorientert og kan jobbe selvstendig.

I USA var «Australian Shepherd Club of America» (ASCA) som godkjente rasestandarden for første gang i 1977, som ble revidert i 2013. Dette dokumentet var grunnmuren for rasestandardene som American Kennel Club (AKC) og Federation Cynologique Internationale (FCI) godkjente i henholdsvis 1991 og 2009. Rasen ble importert til Norge i 1994, hvor første import var Accra Kurundy. NKK godkjente rasen samme år. Første raseklubben var «Australian Shepherd og Cattle Dog Klubb Norge» (ASCKN), men rasene delte seg, og ASKN ble etablert i 2010. Rasen befinner seg under gruppe 1 «bruks-, hyrde- og gjeterhunder» i NKK og FCI.

Overordnet mål for rasen

Vi ønsker å avle sunne individer, fysisk og psykisk, som er iht. rasestandarden, og som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. Eksteriørmessig tilsvarer det en muskuløs, middelstor og kort rektangulær bygget hund, med middels pels av middels hardhet. Australian Shepherd skal ha en stødig mentalitet, men kan være reservert, dog ikke redd eller aggressiv. I tillegg, skal rasen bevares som en allsidig og intelligent gjeter- og brukshund, som er i stand til å jobbe hele dagen, i all slags vær. Bruksområder kan være innenfor lydighet, rallylydighet, agility og gjeting, eller som redningshund, brukshund, besøksvenn m.m. Vi bevarer rasens særegne preg, vakre utseende og

bruksegenskaper gjennom målrettet avlsarbeid på rasetypiske individer, med gode resultater på helseundersøkelser som hofter, albuer, rygg, øyne og med kjent DNA-test, samt mentaltest som MH-test.

Rasens populasjon

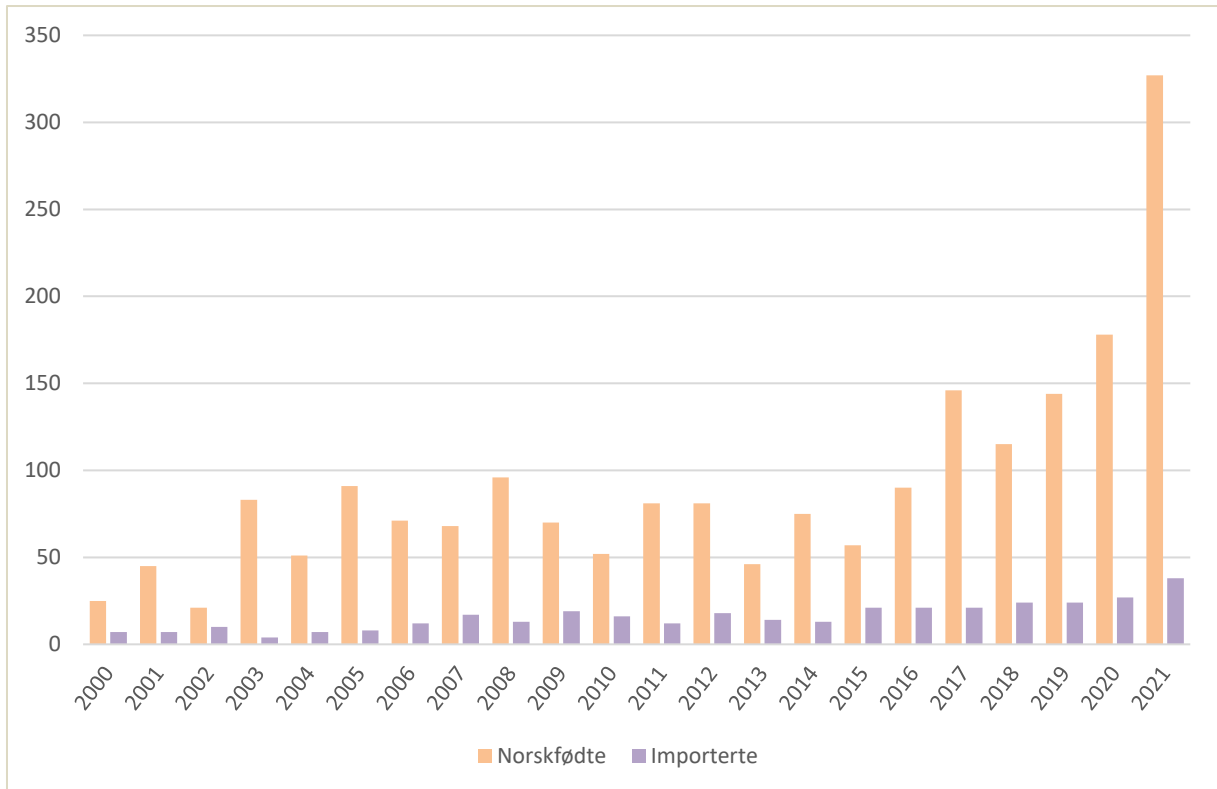
Populasjonsstørrelse

Populasjonen på Australian Shepherd i Norge er registrert mellom 2000 – 2021. I det tidsrommet er det registrert totalt 2366 individer, hvorav 2013 individer er norskfødte og 353 individer er importerte. Rasen har en antatt gjennomsnittlig levealder på 12 – 15 år. Basert på antatt levetid, har vi per 01.02.2022 mellom 1641 og 1924 registrerte levende individ av Australian Shepherd i Norge. Rasen har hatt en jevn økning siden 2000-tallet, som vist i diagrammet nedenfor med antall registrerte Australian Shepherd i Norge. Det har vært en betydelig økning i bestanden mellom 2016 og 2021, med totalt 1155 individer, som tilsvarer en 48,8% økning.

Tabell 1: Antall NKK-registrerte Australian Shepherd i Norge mellom 2000 og 2021, fordelt inn i norskfødte (inkl. fordeling av tisper og hannhunder) og importerte individer.

Årstall	Norskfødte	Tisper	Hannhunder	Importer	Sum
2000	25	8	17	7	32
2001	45	21	24	7	52
2002	21	5	16	10	31
2003	83	39	44	4	87
2004	51	33	18	7	58
2005	91	35	56	8	99
2006	71	37	34	12	83
2007	68	49	28	17	85
2008	96	47	49	13	109
2009	70	34	36	19	89
2010	52	19	33	16	68
2011	81	38	43	12	93
2012	81	39	42	18	99
2013	46	28	18	14	60
2014	75	34	41	13	88
2015	57	29	28	21	78
2016	90	46	44	21	111
2017	146	85	61	21	167
2018	115	67	48	24	139
2019	144	68	76	24	168
2020	178	86	92	27	205
2021	327	160	167	38	365
Sum	2013			353	2366

RAS for Australian Shepherd

Figur 1: Antall NKK-registrerte Australian Shepherd mellom 2000 og 2021, hvor økningen av bestanden (norskfødte og importerte individer) er synliggjort.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Det er 217 NKK-registrerte kull i Norge siden 2011, hvor det blir født 6,2 valper i gjennomsnitt per kull ($1340/217=6,17$). Dette anses som normalt, sammenlignet med Finlands gjennomsnitt på 6,19 valper per kull ($1165/187=6,19$) mellom 2019 og 2021.

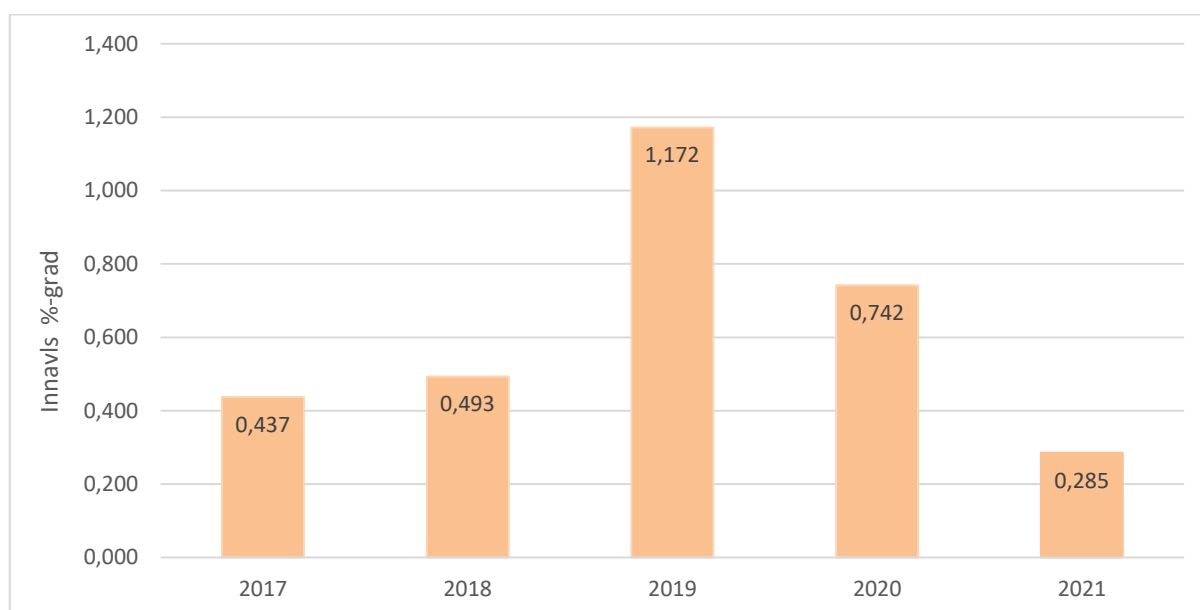
Tabell 2: Årlige tall på NKK-registrerte valper og kull, som danner grunnlaget for utregning av gjennomsnittlig kullstørrelse.

År	Ant. valper	Ant. kull	Gj.snittlig kullstørrelse
2011	81	15	5,4
2012	81	13	6,2
2013	46	8	5,8
2014	75	11	6,8
2015	57	9	6,3
2016	90	14	6,4
2017	146	22	6,6
2018	115	19	6,1
2019	144	24	6,0
2020	178	30	5,9
2021	327	52	6,3
Sum	1340	217	6,2

Innavlsgrad

Innavl innebærer å pare to hunder som er nærmere beslektet enn gjennomsnittet av paringer i rasen. Det kan være positivt for rasetypiske preg og eksteriør, men som oftest negativt når det kommer til sykdom og mentalitet. Mange sykdommer nedarves recessivt, som betyr at foreldredyrene kan være frie uten tegn til sykdom. Når man parer to beslektede foreldredyr er sjansen større for at man har to individer med samme sykdoms-gen, enn om man parer to ubeslektede dyr. Man må ta i betraktning innavlsdepresjon, som betyr økt sykdomsfrekvens, nedsatt livskraft, redusert holdbarhet og fruktbarhet. Disse problemene oppstår på grunn av tap av egenskaper på grunn av økt antall like (homozygote) gener i genparene. Dette fører til at bl.a. immunforsvaret blir mindre effektivt ved at individets mulighet for å produsere antistoffer blir drastisk redusert.

NKK har en maks innavlsgrad på 25%, og hunder med høyere innavlsgrad vil automatisk få avlssperre. NKK anbefaler derimot at gjennomsnittlig innavlsgrad for rasen per år ikke bør overskride 2,5%. ASKN har ingen øvre grense på innavlsgrad utover hva NKK har satt. Rasens innavlsgrad er for øvrig svært lav, med en gjennomsnitt innavlsgrad på 0,57% mellom 2017 og 2021. Det vil derfor ikke være hensiktsmessig å innføre ytterligere restriksjoner, da det potensielt kan begrense det fremtidige avlsarbeidet. ASKN anbefaler å etterstrebe så lav innavlsgrad som mulig, ut fra de andre faktorene man skal ta hensyn til ved valg av avlsdyr.

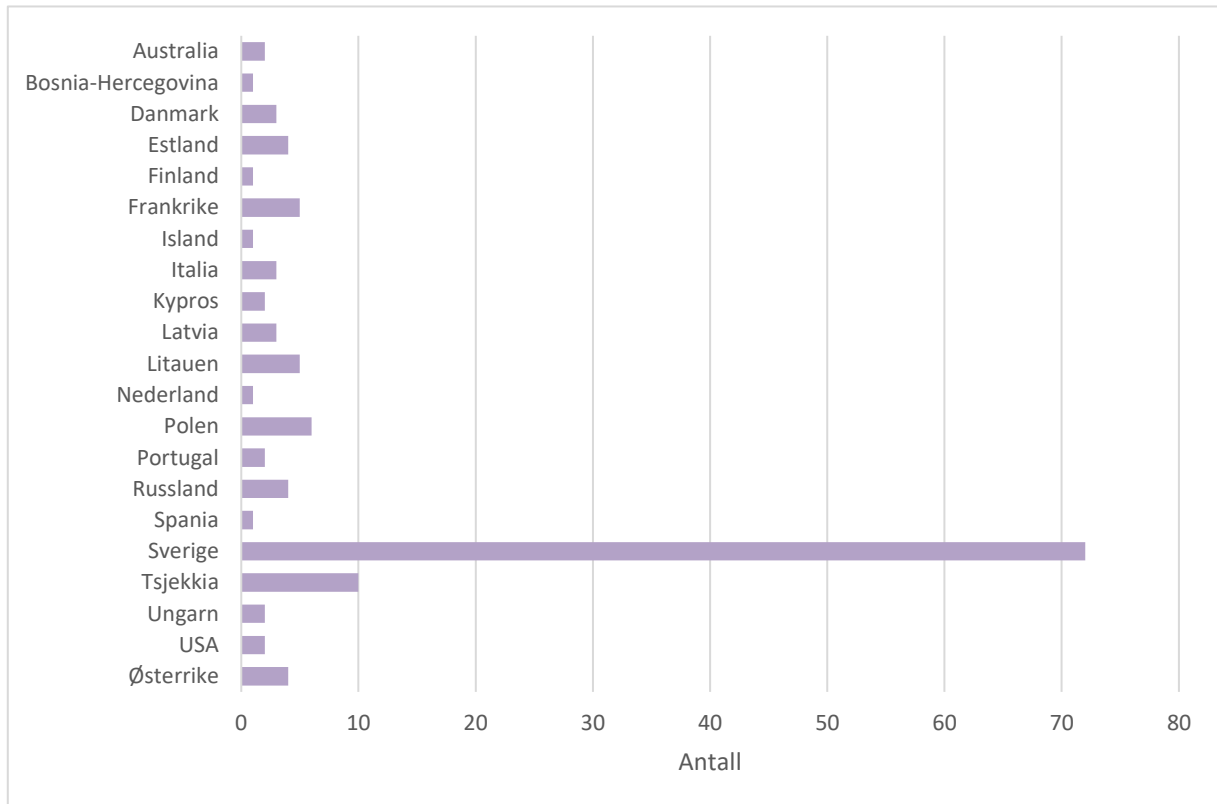
Figur 2: Gjennomsnitt innavlsgrad på Australian Shepherd i Norge, i prosent, per år mellom 2017 og 2021.

Matadoravl

NKKs avlsstrategi sier følgende: «For å bevare og fortrinnsvis øke det genetiske mangfoldet i rasen, bør matadoravl og tett innavl unngås. NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en femårsperiode.» For Australian Shepherd tilsvarer det 46 valper ($910 \times 0,05 = 45,5$) mellom 2017 og 2021. I dette tidsrommet har rasen to hannhunder som overskrider NKKs anbefaling; **Dunkin Donuts West Simaril** og **Dragonora All That Majestic** med 46 registrerte avkom i Norge.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

I takt med rasens vekst, øker tilsynelatende også antall importerte Australian Shepherd, med 115 importerte individer mellom 2017 og 2021 (Tabell 1). I dette tidsrommet har Sverige, Tsjekkia og Polen vært de største eksportørene av rasen til Norge, med henholdsvis 72, 10 og 6 individer (Fig. 3). I tillegg er oppdrettere svært flinke til å bruke utenlandsk avlsmateriale i avlsarbeidet. Dette er viktig for å bevare og videreutvikle rasen, og raseklubben oppfordrer oppdrettere til å tenke nytt, gjøre grundige undersøkelser og videreføre jobben for gode kombinasjoner.

Figur 3: Oversikt over opprinnelseslandet til importerte Australian Shepherd til Norge, i tidsperioden mellom 2017 og 2021.

Mål og strategi

- Ivareta innavisgrad på nåværende eller lavere %-nivå. (Innen 01.01.2028)
 - Oppfordre til grundigere undersøkelser før kombinasjoner, gjerne mer enn fem ledd bakover. ASKN kan bidra med informasjon og veiledning på hjemmeside for oppdrettere, samt oppdrettersamlinger.
 - Promotere avlsrådet som en samarbeidspartner.

Helse

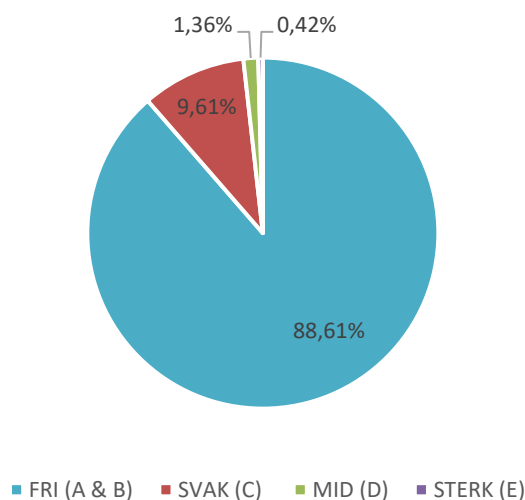
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Australian Shepherd beskrives som en relativt sunn og funksjonell rase uten store problemer.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

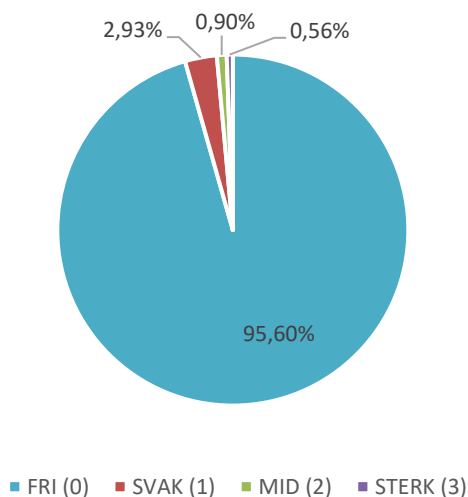
Hofteledds dysplasi (HD)

Mange oppdrettere stiller krav til sine valpekjøpere om kjent HD- og AD-status, som til gjengjeld gir oss et godt overblikk over hvor hyppig det oppstår tilfeller av HD på rasen. Vi har 1993 NKK-registrerte individer mellom 2000 og 2020, hvorav 957 har kjent status. Dette tilsvarer 48,02%.

Figur 4: Gjennomsnittlig HD-statistikk på Australian Shepherd mellom 2000 og 2020, fordelt prosentvis inn i gradene «fri» som tilsvarer A eller B, «svak» som tilsvarer C, «middels» som tilsvarer D og «sterk» som tilsvarer E.

Albueledds dysplasi (AD)

Figur 5: Gjennomsnittlig AD-statistikk på Australian Shepherd mellom 2000 og 2020, fordelt prosentvis inn i gradene «fri» som tilsvarer 0, «svak» som tilsvarer 1, «middels» som tilsvarer 2 og «sterk» som tilsvarer 3.

Det er 886 individer som har kjent AD-status mellom 2000 og 2020, som tilsvarer 44,46% av rasepopulasjonen av Australian Shepherd. Av alle individene som er røntget er 95,60% kommet ut med 0, som tilsier albuer uten AD. Det er sjeldent å oppleve AD på rasen, hvor AD 1 forekommer oftest med 2,93%, mens 2 og 3 kommer påfølgende med henholdsvis 0,90% og 0,56%.

NKKs retningslinjer stiller kun krav til kjent HD- og AD-status på foreldredyr, med unntak av E-hofter. Raseklubbens retningslinjer for avl er kun bruk av A og/eller B hofter og 0 på albuer. Dette begrenser avlsarbeidet til å sette søkelys på genotype fremfor fenotype, som til gjengjeld vil utelukke utmerkede, rasetyperiske individer. Ved innføring av HD-index, åpnes en mulighet for å bruke nevnte individer med C-hofter i kombinasjon med individ som har tilsvarende bedre sannsynlighet for å gi friske hofter.

Øyne

Rasen kan være disponert for en rekke øyesykdommer og det stilles krav til at alle avlsdyr skal ha gyldig øyelysningsattest (ECVO) på maksimalt 12 måneders alder før paring. Vanlig praksis er at nærmest alle valpekull født i Norge blir øyelyst som valper før salg, men det er ikke et krav. Under finnes en oversikt over de vanligste øyesykdommene for rasen, samt raseklubbens avlsanbefalinger.

Distichiasis

Feilstilte øyehår, med de medisinske betegnelsene «distichiasis» og «ektopisk cilium», er hår som vokser ut på feil sted på øyelokkene. Det finnes per dags dato ingen DNA-test for dette. Det regnes som arvelig, men eksakt arvegang er ukjent. I kombinasjon med to frie foreldre kan det dukke opp avkom med feilstilt øyehår. I kombinasjon hvor en eller begge foreldre har feilstilte øyehår kan alle avkom være fri. Feilstilte øyehår kan både komme frem eller falle av, om påvist, gjennom hele hundens liv. Som oftest fremkommer det i mild grad hos affiserte hunder, og det er sjeldent behov for behandling eller inngrep. Distichiasis forekommer hos omtrent 1,5% av Australian Shepherd.¹ Raseklubbens avlsanbefaling er at foreldredyr med påvist øyehår skal pares med fri partner.

Hereditary Cataracts

Det finnes flere ulike typer for arvelig katarakt som kan berøre rasen. Det er viktig å nevne at dagens DNA-test kun dekker den vanligste typen for katarakt som er HSF4. Tall fra ASHGI (Australian Shepherd Health & Genetics Institute) indikerer at omtrent 25% av rasens genpool er bærere av denne mutasjonen, mens omtrent 4% regnes som affiserte.

Raseklubbens avlsanbefaling er at avlsdyr som har produsert avkom med katarakt, skal DNA-testes for HSF4*2. Tester begge avlsdyr fri for mutasjonen og avkommet likevel har øyesykdommen, har de en annen type katarakt. Begge avlsdyr og helsøsken skal tas ut av avl. Eventuelt, kan det affiserte avkommet testes for å bekrefte type katarakt. Vi anbefaler på det sterkeste at man kun bruker hunder som er fri for HSF4*2 i avl. Om en hund er en meget bra representant for rasen, men er heterozygot affisert, så kan denne brukes i avl med forsiktighet*3 forbeholdt at den er øyelyst uten anmerkning (u.a) etter fire års alder, samt har foreldre som er øyelyst u.a. etter fylte fire år. Paringen må gjøres med en hund som er DNA-testet fri. Oppdretter må informere valpekjøpere, samt at hele kullet bør DNA-testes før salg.

Collie Eye Anomaly (CEA/CH)

CEA er en kompleks øyelidelse som forårsaker unormal utvikling av choroidea, som er et viktig lag under netthinnen i øyet. Primærproblemet er underutvikling, unormalt referert til *choroidea hypoplasia*, noe som ved øyelysning vises som tynnere flekker («vinduer») i choroidea. Medfødt netthinneløsning og kolobomer («hull»/defekter) på og ved synsnerven kan forekomme. Øyets utvikling er fullført rundt 8-12 ukers alder, og etter dette er de primære forandringene stabile.

¹ Australian Shepherd Health & Genetics Institute. (2013). *Eyes Distichiasis*. <https://www.ashgi.org/eyes-distichiasis>

Kolobomer kan imidlertid føre til senkomplikasjoner som hel eller delvis netthinneløsning, vekst av nye, unormale blodkar, og blødninger inne i øyet. CEA har en moderat alvorlighetsgrad, som betyr at det ikke er en dødelig sykdom, men nedsatt syn kan redusere livskvaliteten for hunden.

Det finnes DNA-test for Collie Eye Anomaly og tall fra ASHGI indikerer at ca. 15% av rasens genpool er bærere av denne mutasjonen. Ca 1% regnes som affiserte². Raseklubbens avlsanbefalinger for Collie Eye Anomaly (CEA/CH) er at alle avlsdyr bør har kjent DNA-status for å unngå å pare bærer med bærer. Hunder som beviselig har produsert CEA skal DNA-testes og kun pares med avlsdyr som er DNA testet fri (normal). Avkom etter disse anbefales å DNA-testes før avl.

Progressive Retinal Atrophy (PRA)

PRA er betegnelsen på en gruppe arvelige sykdommer som angriper synscellene i øynenes netthinner. Det fins flere ulike mutasjoner som kan gi PRA, hvor Progressive Rod Cone Degeneration (PRCD) påvirker Australian Shepherd.³ I utgangspunktet er netthinnen normalt utviklet og hunden har normalt syn, men på et tidspunkt skjer det en gradvis ødeleggelse av synscellene. Symptomer kan inntre i svært varierende alder, fra 1-2 års alder og opptil 10 år. Symptomene starter med «nattblindhet» og utvikler seg gradvis til hunden blir blind. Sykdommen er forårsaket av en recessiv genmutasjon. Det innebærer at hunden må få ett sykdomsgen fra hver av sine foreldre for å utvikle sykdom. Kun hunder som har sykdomsgenet i dobbel dose (homozygote) utvikler sykdom. Færre enn 1% er affiserte, og trolig 5-10% av verdenspopulasjonen er bærere⁴.

Raseklubbens avlsanbefalinger for Progressive Retinal Atrophy (PRA) er at alle avlsdyr bør har kjent DNA-status for å unngå å pare bærer med bærer. Hunder som beviselig har produsert PRA skal DNA testes og kun pares med avlsdyr som er DNA testet fri (normal). Avkom etter disse anbefales å DNA-testes før avl.

Andre øyesykdommer

... som kan sees i Norge, men i sjeldnere grad enn de nevnt over.

- **Persistent Pupillary Membranes (PPM)**
- Ingen DNA-test tilgjengelig. Ukjent arvelighet.
- **Persisterende Hyperplastisk Primær Vitreus (PHPV)**
Persisterende Hyperplastisk Tunica Vaskulosa Lentis (PHTVL)
- Ingen DNA-test tilgjengelig. Ukjent arvelighet.
- **Retinal Dysplasi (RD)**
- Ingen DNA-test tilgjengelig. Ukjent arvelighet.

Det anbefales å årlig følge med på NSVO, Norsk Selskap for Veterinær Oftalmologi, for å til enhver tid være oppdatert på avlsanbefalingene for alle øyesykdommer som kartlegges på EVCO øyelysning.

² Sharp, C.A. (2013). *Collie Eye Anomaly In Australian Shepherds*.

<https://www.ashgi.org/home-page/genetics-info/eyes/collie-eye-anomaly-in-australian-shepherds>

³ Australian Shepherd Health & Genetics Institute. (2013). *Progressive Retinal Atrophy*.

<https://www.ashgi.org/home-page/genetics-info/eyes/progressive-retinal-atrophy>

⁴ Australian Shepherd Health & Genetics Institute. (NA). *prcd/Progressive Retinal Atrophy*.

<https://www.ashgi.org/eyes-pra>

Multiple Drug Resistance (MDR1)

Genmutasjonen forekommer hos en del gjeterhundraser, og i genpoolen til Australian Shepherd antas det at ca 25% er bærere og ca 25% affisert. Hunder med genmutasjonen vil ved bruk av visse legemidler* få en akkumulering av legemiddelet i hjernen, og skade på nervecellene.

Genmutasjonen nedarves autosomt recessivt. Det innebærer at hunden må få ett sykdoms-gen fra hver av sine foreldre for å ha den typiske intoleransen for legemidler. Bærere (heterozygote) kan vise økt følsomhet for noen legemidler, mens individer med dobbel dose gen (homozygote) har den typiske intoleransen for legemidler (Tabell 3).

Raseklubbens avlsanbefalinger for MDR1 er at alle avlsdyr bør ha kjent DNA-status. En hund som er affisert eller bærer bør kun pares med fri avlspartner, og der det brukes bærer mot bærer eller affisert mot bærer skal dette informeres om og valpene skal DNA-testes før levering.

Tabell 3: Oversikt over diagnosene "fri", "bærer" og "affisert" med en beskrivelse av hva det innebærer for individer med genmutasjonen Multiple Drug Resistance (MDR1).

Diagnose	Forklaring
Fri +/+ Homozygot for det friske gen	Hunden bærer ikke det muterte MDR1-genet, og vil ikke utvikle den typiske intoleransen for legemidler.
Bærer +/- Heterozygot for det muterte gen	Hunden bærer det muterte MDR1-genet, men vil sannsynligvis ikke ha den typiske intoleransen for legemidler. Hos hunder med mutasjon i MDR1-genet kan bærere være mer følsomme enn normalt for noen legemidler. Dersom en bærer brukes i avl, må den kun pares med en hund som er testet fri for dette gen. Da vil ca. halvparten av avkommene være bærere, mens resten vil være fri for gen. Avkommene som er bærere kan være mer følsomme enn normalt for noen legemidler. En bærer skal ikke pares med en annen bærer eller en hund som er syk/affisert.
Affisert -/- Homozygot for det muterte gen	Hunden har fått det muterte gen fra begge sine foreldre og har den typiske intoleransen for legemidler.

* En liste over legemidler hundene kan reagere på, fins på [Laboklins nettsider](#) under informasjon om gentesten for MDR1.

Degenerativ Myelopati (DM)

Degenerativ Myelopati, også kjent som Progressiv Myelopati, er en nevrologisk sykdom hos hund hvor nervesystemet i ryggmargen til hunden angripes og svekkes. Dette nedarves autosomt recessivt. Det innebærer at hunden må få ett sykdoms-gen fra hver av sine foreldre for å utvikle sykdom. Kun hunder som har sykdoms-genet i dobbel dose (homozygote) kan utvikle sykdom. Ved sykdom, svekkes nervene i ryggmargen sakte, men gradvis, og påvirker både koordinasjon og balanse i beina. Første symptom er gjerne at hunden drar bakbena etter seg. Sykdommen angriper som oftest eldre hunder fra 8 års alder.

ASHGI hadde registrert 384 DNA-tester på DM i 2019, hvor 4% var affiserte og 14% bærere⁵. Sykdommen forekommer svært sjeldent hos Australian Shepherd. Det kan diskuteres om DM bør vektlegges i avlsarbeidet, eller om det kan bidra til forsnevring av genpool og dermed ikke er verdt risikoen. Raseklubbens avlsanbefalinger for DM er at alle avlsdyr bør har kjent DNA-status. DNA-testet hund med affisert eller bærer bør kun pares med fri avlspartner, og der det brukes bærer mot bærer eller affisert mot bærer, skal dette informeres om og valpene skal DNA-testes før levering.

Epilepsi

Epilepsi er en paraplybetegnelse for en rekke kroniske, nevrotiske tilstander, hvor epileptiske anfall er hovedsymptomet. Epilepsi og individuelle anfall kan forekomme av hodeskade, infeksjoner, hjernesykdom eller genetisk. Vanligvis fremkommer symptomer først mellom 1 og 4 års alder. Sykdommen har siden 1990-tallet vært en av rasens mest vanlige arvelige sykdommer, men arvemåten er ikke kjent. Det er foreløpig ingen DNA-test tilgjengelig.⁶

Raseklubbens avlsanbefalinger er å kun bruke avlsdyr med kjente linjer, uten sykdomstegn på epilepsi. Om det oppstår epilepsi, så skal nært beslektede hunder som avkom, søsken, foreldre og besteforeldre tas ut av avl. I tillegg, oppfordres det til å rapportere sykdomstegn til avlsrådet slik at fellesskapet samarbeider for å vedlikeholde og forbedre sykdomsbildet.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det er liten forekomst av reproduksjonsproblemer innen rasen, med kun et fåtall hunder som sliter med naturlig paring eller fødsel. Det finnes dog ingen statistikk for å bekrefte denne problematikken.

Keisersnitt forekommer, men i svært få tilfeller. Det er totalt 8 registrerte tilfeller av 148 kull, som tilsvarer 5,81%, mellom 2017 og 2021; bestående av keisersnitt, kombinert keisersnitt og normal fødsel.

Inseminering blir tatt i bruk stadig oftere, trolig ettersom tjenesten blir mer tilgjengelig (Fig. 6). Det er noen fordeler med inseminering, derav utvidet genetisk mangfold på tvers av landegrenser uten medført stress tilknyttet reise. Det forhindrer også seksuelt overførbare sykdommer mellom tisper og hannhund. Ulemper med inseminering er at det krever særegen veterinærkompetanse, samt at suksessraten på bruk av fryst sæd er relativt lav (0-80%) sammenlignet med fersk sæd (62-100%) og naturlig paring (80-95%)⁷.

Mattilsynet har nylig utarbeidet en forskrift som omhandler hundeavl, hvor de stiller krav til avlsdyr, oppdrettere, raseklubber og veterinærer. Det står spesifisert blant annet at man «... skal ikke inseminere uten at det er nødvendig for å unngå lange reiser med hundene, eller at der andre særlige grunner til å inseminere.» ASKN anbefaler alle å aktivt følge med på hvilke krav som skal innfris hos NKK, Mattilsynet og ASKN, før man vurderer å avle.

⁵ Australian Shepherd Health & Genetics Institute. (NA). *Degenerative Myelopathy*.

<https://www.ashgi.org/immune-dm>

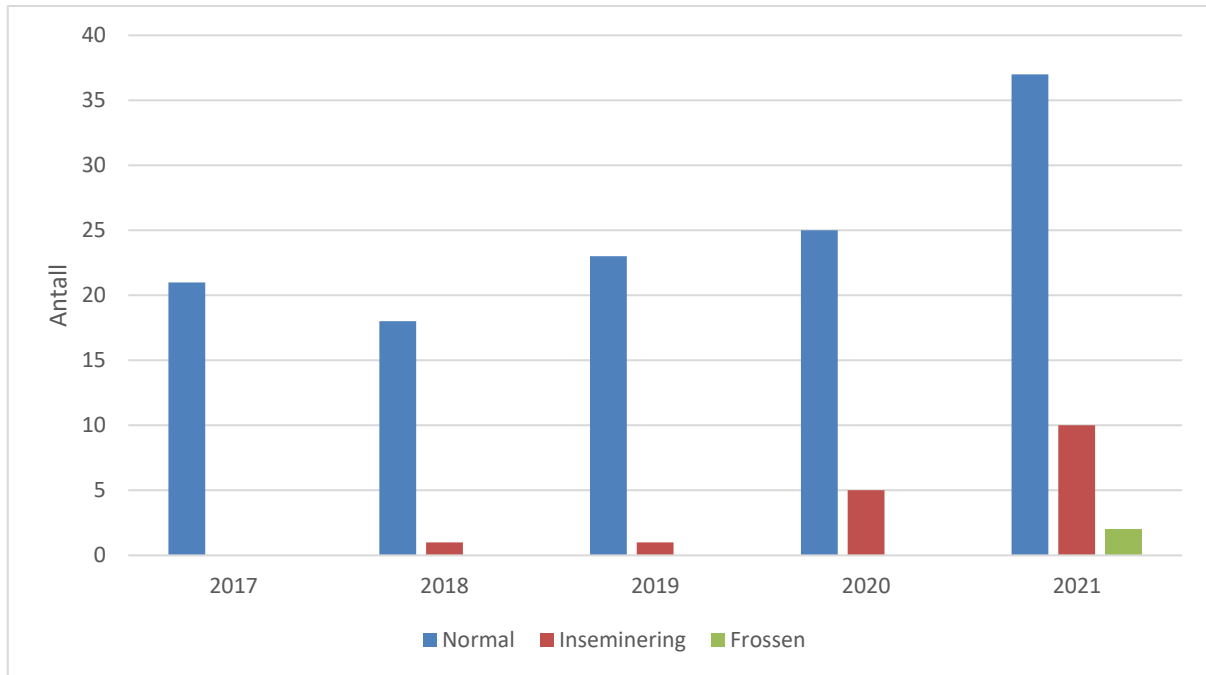
⁶ Sharp, C.A. (2013). *Canine Epilepsy*. Australian Shepherd Health & Genetics Institute.

<https://www.ashgi.org/home-page/genetics-info/epilepsy-other-neurological-issues/epilepsy/canine-epilepsy>

⁷ Jumi Dutta and Joli Dutta. 2020. *Artificial Insemination in Canines: A Review*. Int.J.Curr.Microbiol.App.Sci.

9(08): 2417-2421. doi: <https://doi.org/10.20546/ijcmas.2020.908.276>

RAS for Australian Shepherd

Figur 6: Viser antall kull av Australian Shepherd mellom 2017 og 2021, i henhold til befrukningsmetode.

Prioritering

Rasen er ikke utpreget berørt av sykdom, men med bakgrunn i helseproblemene, sykdommene og/eller defektene som nevnt over, bør det være en prioritering å få bedre innsikt i hvordan forekomsten er i Norge. Dette er en oppgave avlsrådet kan bevare, men avhenger av åpenhet og ærlighet fra oppdrettere, som deler raust av helsestatus og sykdomshistorikk som forekommer hos sine individer og avkom. Dette innebærer ikke at enkelte individer utelukkes fra avl ved eventuell svakhet, men krever at man er mer påpasselig med kombinasjonene. Dette vil være et nyttig arbeidsverktøy for å følge rasens utvikling iht. helse, og vil gi avlsrådet et bedre utgangspunkt til å kunne uttale seg om paringer, og vil resultere i friskere individer og mer fornøyde eiere som slipper den mentale og økonomiske belastningen av syk hund.

Mål og strategi

- Søke NKK om å registrere DNA-tester i Dogweb (*Innen 01.01.2024*)
 - ASKN må undersøke og vurdere nytteverdi og kostnader. Økt kostnad vil medføre liten nytteverdi. Kan se på muligheten for medlemstilbud? Hvordan løses det med evt. NMBU?
- Økt ant. røntget avkom (*Innen 01.01.2028*)
 - Oppfordring, mas og informasjon om hvorfor røntgen er viktig. Kan være et fornuftig diskusjonstema på oppdrettermøter.
- ASKN oppretter en egen database ala «aussiegalleriet»
 - Eiere legger inn informasjon om egne hunder, åpent eller lukket. Lukket informasjon blir kun tilgjengelige for avlsråd (+/-), og brukes utelukkende for å kunne veilede mtp. kombinasjoner. Tilgjengelig informasjon vil være fødsels- og dødsdato, DNA-tester, røntgen- og øyelysningsresultater, epilepsi m.m.

- Krever at oppdrettere og eiere er åpne om sykdomshistorikk. ASKN hører med SASK hvordan de gikk frem.

Bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Australian Shepherd er et arbeidsjern og nyttedyr, hvor bruksområdet ikke har endret seg stort siden 1800-tallet. De er samarbeidsvillige, lettlært og er lykkeligst når det har en jobb å gjøre. Det er en høyenergetisk, løsningsorientert og atletisk rase som kan jobbe selvstendig, og som krever jevnlig trening, både fysisk og psykisk. De blir brukt til å gjete alt fra ender til storfe, og er en soleklar favoritt i USA. I Norge blir rasen hovedsakelig brukt på hobby- og konkurransenivå innen diverse hundesporter som agility, bruks- og lydighet. Rasen blir stadig mer populær som tjenestehund, innen bl.a. Røde Kors og Norske Redningshunder.

Rasen kan være reservert, men dette skal ikke forveksles med nervøs, sky eller redd. Raseklubbens avsanbefalinger inkluderer kjent mentalstatus, gjennom gjennomført MH- eller FA-test. Testene er noenlunde like og foretar seg diverse momenter, ink. skudd, hvor dommeren vil se på hvordan hunden reagerer og avreagerer.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Australian Shepherd er kroppsgjeter, som betyr at de aktivt bruker kropp og bevegelse for å utføre gjeterjobben. Riktig kroppsstruktur er derfor en forutsetning for at rasen skal kunne gjennomføre sine opprinnelige arbeidsoppgaver, og inkluderer dyp brystkasse, kort lende, moderat benstamme og moderat stopp for henholdsvis økt utholdenhet, raske vendinger, toleranse for kroppskontakt og beskyttelse for hodet. Rasen har en særegen mentalitet, med stort pågangsmot og høy arbeidsmoral til å utføre arbeidsoppgaver selvstendig. En av atferdstrekkene ved dette er at de kan være reserverte, uten å være sky. De skal være selvsikre i sin rolle som gjeter- og vokterhund, for å kunne egenrådig innhente dyr og løse konflikter uavhengig av hvor cowboyen er.

Bruksområdet til Australian Shepherd har ikke endret seg mye, men rasen blir ikke primært brukt som gjeterhund i Norge. Tross én rasestandard, så avles rasen i to retninger; bruks- og showlinjer. Brukslinjer er gjerne mer spedbygd, mindre pels og har mer driv, sammenlignet med showlinjer. Dette skaper et bredt spekter av individuelle forskjeller i både størrelse og mentalitet.

Det er ikke til å legge skjul på at utviklingen skaper bekymring for rasens fremtid. Om spekeret fortsetter å vokse, vil vi risikere at begge sider vil miste sine rasetypiske preg og bruksegenskaper. Brukslinjer risikerer å bli stadig slankere, og etter hvert ligne andre raser av gjeterhunder. Showlinjer risikerer å bli stadig grovere, med mer overdrevne trekk, som vil forhindre hunden fra å fungere optimalt til sine opprinnelige arbeidsoppgaver.

Mål og strategi

- Oppfordre og tilrettelegge for MH-tester.
 - Er et nyttig avlsverktøy for å forme rasens fremtid iht. mentalitet.
 - ASKN arrangerer x-antall MH-tester ila. året. Forslag om å utdanne medlemmer til figuranter og/eller dommere.

Atferd og mentalitet

Atferd

Australian Shepherd er en intelligent brukshund, med utpreget gjeter- og vokterinstinkt. De er svært lojale og hengivne ovenfor sin familie, men kan være reservert ovenfor fremmede. Dette skal ikke forveksles med nervøs, sky eller redd.

Evaluering av atferd

Vi ønsker å ivareta rasens opprinnelige egenskaper; sterke gjeter- og vokterinstinkt. I flere tilfeller kan disse instinktene fremstå som atferdsproblemer, i form av gjeting av bevegende objekter (mennesker, biler m.m) eller vokt ved å utagere. Sterkt vokterinstinkt kan også føre til ressursforvar rundt mat og leker. Napping er også en gjentakende problematferd, som stammer fra gjeterinstinktene hvor hunden napper hasene på kveget.

Det blir stadig flere «oversosiale» individer, som ikke nødvendigvis oppleves som et problem – men det er ikke et rasetypisk særpreg. Disse individene kan uttrykke glede i møte med folk og/eller hunder, hvor hopping kan oppleves som problematisk.

Atferd i forhold til rasestandard

Rasestandarden sier følgende om adferd og temperament: *«Intelligent, trofast, med sterkt gjeter- og vaktinstinkt, arbeider villig hele dagen. Godt gemytt og sjeldent kranglete. Kan være noe reservert ovenfor fremmede.»* Atferden er både genetisk- og miljøpreget, og det er derfor avgjørende å tilrettelegge tidlig sosialisering og trening for å få en trygg og avbalansert «hverdagshund», tross rasens opprinnelige egenskaper og instinkter.

Mål og strategi

- ASKN skriver et utkast på «valpekjøperguide» som er tilgjengelig på hjemmesiden, samt som utskrift. Vil inneholde grunnleggende informasjon om rasen, sosialisering m.m. Oppdrettere står fritt til å endre ved behov.
 - Hjemmesiden kan inkludere informasjon til potensielle valpekjøpere også, ala hvordan gjøre undersøkelser før kjøp.
- ASKN skriver et utkast på «oppdretterguide» som er tilgjengelig på hjemmesiden. Utkastet må skrives i samarbeid med en eller flere oppdrettere, som har erfaringer å dele. Utkastet drøftes på neste oppdrettermøte.
- Vurdere tilbud om hverdagslydighetskurs på Brukshelgen, med instruktør som har erfaring med Australian Shepherd.

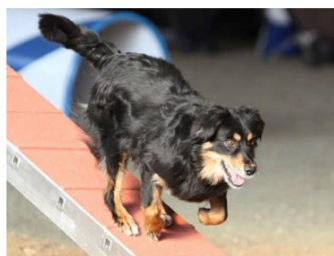
Eksteriør

Australian Shepherd er en vakker rase av moderat type og middels størrelse. Deres eksteriør er bygget for arbeid, deriblant raske akselerasjoner ved gjeting, smidighet for å unngå horn og spark, samt styrke og stamina til å arbeide hele dagen på tøffe underlag og i all slags vær. Rasen er et veldig populært valg, både som familiehund og til bruk innen diverse hundesporter. Dette krever at rasen vedlikeholder sin moderate struktur for å kunne leve et aktivt liv uten skader.

Hannene måles til 51-58 cm, og skal være maskuline og kraftige, men ikke grove eller tunge. Tisper skal være 46-53 cm, og feminine uten å være spinkel. Kvalitet er viktigere enn størrelse. Pelsen skal være

av medium tekstur, rett til lett bølget og være værresistent av medium lengde. Den skal være kort og myk på hode, ører, haser, samt front av fram- og bakbein. Pels er mer uttalt hos hannhunder enn hos tisper. Pelsen skal være brukbar og hardfør, ettersom rasen opprinnelig arbeidet i alle typer terreng og forskjellige værforhold. Den skal være lettstelt, som beskytter dem i terrenget og selvrensende etter å ha vært møkkete og våt. En korrekt pels tørker fort, og skitt vil falle av. Underullen varierer i mengde etter klima, men dekkpelsen forblir uendret. Mye og krøllete pels vil lettere samle ting, som også vil bli vanskeligere å fjerne. For myk tekstur vil ikke klare å holde regn, vann og søle unna på samme måte som korrekt pelsstruktur, og ansees som alvorlig feil.

Rasen har et stort fargespekter med mange variasjoner, men basefargene er alltid sort og rød. De mest anerkjente fargene hos rasen er svart og rød trefarget (*black og red tricolor*), samt trefarget blå- og rødmelert (*blue og red merle tricolor*). Dette er imidlertid kun ¼ av fargene vi har innad i rasen. Fargene kan ha forskjellige nyanser, fra blant annet mørk «sjokoladebrun» til lys leverfarget rødt, eller lys blåmelert til minimal merle. Sistnevnte kan ha små melerte fargepunkter på kroppen, som enkelt kan forveksles med hvitt. Merle genet kommer i ulike lengder, som avgjør hvordan fargen fremkommer. Disse fordeles på fire kategorier, hvor klassisk merle er den vi vanligvis forbinder med merle. Kryptisk

merle er fenotypisk ikke synlig utover sjeldne tilfeller av små melerte områder. A-typisk fremkommer ofte som en noe bleket hovedfarge, mens harlequin forekommer som mye hvitt i merle sjatteringene. Ved tvil, utfør en DNA-test. Alle overnevnte farger er korrekte, uten preferanse.

Bildene til venstre illustrerer hunder med sorte fargenyanser, henholdsvis solid sort, sort tofarget (*bicolor*), sort m/tan og svart trefarget. Av blåmelerte hunder har vi henholdsvis blå merle m/tan, tofarget blå merle, solid blå merle og trefarget blå merle.

Bildene under illustrerer hunder med røde fargenyanser, henholdsvis solid rød, rød trefarget, rød tofarget og rød m/tan. Av rødmelerte hunder har vi henholdsvis solid rød merle, rød merle m/tan, trefarget rød merle og tofarget rød merle.

I henhold til den nåværende ASCA rasestandarden, regnes følgende farger som diskvalifiserende feil. Det inkluderer

fortynnet (*dilute*) sort og rød. Dette anses som en «vanlig» feil, både hos helfargede og melerte hunder. I svært få tilfeller forekommer også gul farge med svart eller leverfarget nese, også kjent som palominofarget. Disse blir fort forvekslet med lyserøde individer, men palominofarget pels kombinert med svart snute er et godt kjennetegn på et gult individ. Leversnute vil gjøre det mer komplisert å skille mellom lyserøde og gule individer, og disse bør gentestes. Sabelfarge forekommer også en sjelden gang. Rasestandarden til FCI spesifiserer ikke disse fargene som diskvalifiserende.

Hvitt er tillatt som delvis eller hel halskrave, men det hvite skal ikke gå over skuldrene. Er du usikker på dette, løft opp pelsen og se hvor hårlinjen starter. Det hvite på underlinjen kan trekke seg opp

mot siden opptil 10 cm og måles horisontalt fra albuen. Overskrider det 10 cm anses dette som en alvorlig feil. Rasestandarden spesifiserer ikke hvitt på ører, men fraværende pigment på ører kan medføre økt sannsynlighet for døvhets. Det er ikke tillatt å pare to foreldredyr av melert farge, da dobling av genet medfører en 25% sjans for at avkommene blir «double merle». Dette innebærer mangel på pigment med dominerende hvitt, som videre øker sannsynligheten for at avkom er døde, blinde eller begge deler.

Hvitt er akseptert på snuteparti, som bles på hode, nakke, bryst, ben og underlinje. Hvitt på hode skal ikke dominere og øynene må være dekket med fargepigment. Snuten må også være pigmentert, med sort pigmentering for sorte og blå merlerte individer, og leverfarget pigmentering for røde og rød merlerte individer. Hos merle er det tillatt med noen pigmentløse flekker, men skal ikke overskride 25% etter fylte 1 år.

Hodet skal være renskåret og tørt, med stramme lepper og uten overflødig hud som kan sette seg fast i ulent terreng. Skallen skal være flat til lett buet, samt like lang som bred. Snutepartiet skal være like lang som skallen eller noe kortere. Stoppet skal være moderat, men markert. Underkjeven skal være dyp og sterk. Riktig hode og skallestruktur er viktig for å beskytte hodet fra skader, og muliggjør riktig skråplassering av øynene, med ytterkanten høyere enn innerkanten. Øynene skal være faste og mandelformede, og hverken innsunkne eller utstikkende. Alle øyenfarger er tillatt på Australian Shepherd, uavhengig av pelsfarge; brune, blå, ravfarget eller alle variasjoner av disse fargene. Dette inkluderer også prikker, marmoreringer eller en farge på hvert øye. De skal ha et våkent, oppmerksomt, livlig og klokt uttrykk. Ørene skal være triangulære av moderat størrelse og øresettet skal sitte høyt på hodet. Om man forsiktig dytter øret fremover skal øretuppen rekke til indre kanten på øyet. Rosenører er også tillatt på rasen. De skal ikke ha stående eller store, tunge «hound» ører uten løft i basen.

Nakken skal være sterk og moderat, lett buet som glir godt inn i skuldene. Brystet skal ikke være for bredt, men dypt hvor det dypeste punktet skal nå albuen. Ribbena skal være fjærende, lange og ovale, og ikke for runde eller flate. Bredden på bakparten skal være omtrent lik bredden på fremparten ved skulderpartiet, når sett ovenfra. Overlinjen skal være sterk, horisontal og fast fra manke til hofte; både i ro og i bevegelse. Dette gjør at Australian Shepherd klarer å opprettholde et effektivt trav og jevn fart over lengre tid. Krysset skal være moderat avrundet og underlinje viser en moderat opptrukken buk. Skulderbladene skal være lange, flate og ganske tett satt på manken, samt godt tilbakelagte. Overarmen skal være av tilnærmet lik lengde som skulderbladene, festet i en relativt rett vinkel til skulderlinjen med frambeina fallende rett/vinkelrett til bakken. Vinklingen av bekkenet og over låret tilsvarer vinkelen til skulderbladet og overarmen, og danner en tilnærmet rett vinkel. Når vinkelen foran og bak samsvarer er hunden i balanse. Skyvekraften fra bakparten overføres jevnt og uten krafttap til fronten. Korrekt vinkling er det som gjør at en Australian Shepherd kan gjøre jobben den opprinnelig ble avlet for. For mye vinkling kan føre til ledd, nerve eller muskelskader, mens for lite vinkling forårsaker et ineffektivt, trippete skritt; men begge reduserer utholdenheten. Haseledd skal være moderat vinklet. Hasene skal være korte, loddrett mot bakken og parallelle sett bakfra. Når de er plassert med hasene vinkelrett på bakken, er de bakre potene under bekkenpunktet lengst fra hundens hode, også kjent som «*Ischial Tuberosity*». Denne strukturen gir større nøyaktighet av bakre fotplassering og gir den beste kombinasjonen av hastighet, utholdenhet og fleksibilitet, samtidig som den reduserer risikoen for skader. Bena skal være rette og sterke, med sterk benstamme som er oval fremfor runde. Potene skal være ovale, kompakte og tette, med buede tær, hvor putene er tykke og sterke. Mellomhendene skal være av medium lengde, og moderat skrått vinklet. Alle halelengder er tillatt på rasen i Norge, fra naturlig kort (nbt) til naturlig lang, rett hale. Haleknekk kan forekomme. Rasestandardene har ingen formening om halefeste eller haleføring, og det skal derfor ikke bedømmes. I henhold til 1962 ASCA-standard, som tilsynelatende er den eneste rasestandarden som inneholder spesifikasjoner for hale på Australian Shepherd, så skal halen være fyldig og rett, uten krøll. I avslappet tilstand skal den henge rett ned, men heves i bevegelse, hvor den ikke skal bæres høyere enn den vertikale linjen på ryggen. Dette bør tas i betraktning for fremtidig avlsarbeid. Ingen halelengde er preferert, og ASKN understreker at kupering ikke er tillatt. Kuperte importører har aktivitetsforbud.

Australian Shepherd skal bevege seg smidig med frie, balanserte og jordvinnende steg. Bakpoten skal treffe i fotavtrykket på frampoten. Bevegelsen skal være balansert og uanstrengt. Drivkraften foran og bak skal være lik. Frem- og bakbein beveger seg rett og parallelt med senter av kroppen. Ettersom farten øker, vil føttene både foran og bak ta seg til hundens senter, mens ryggen forblir fast og jevn.

Eksteriørbedømmelser

Australian Shepherd er aktiv i utstillingsringen, og kvaliteten er gjennomsnittlig svært god.

Tabell 4: Offisiell oversikt over antall Australian Shepherd, samt deres bedømmelse, på utstillinger arrangert av Norsk Kennel Klubb og Australian Shepherd Klubb Norge i 2021.

Utstilling	Dato	Ant. bedømmelser	Ant. Excellent	Ant. Very Good	Ant. Good	Ant. CK
NKK Sandefjord	06.06.2021	21	18	3	0	11
NKK Tromsø	13.06.2021	5	3	2	0	1
NKK Trondheim	03.07.2021	25	23	2	0	10
NKK Fauske	08.08.2021	7	4	2	1	3
NKK Lillehammer	21.08.2021	40	35	3	0	16
ASKN Rasespesial	29.08.2021	45	35	9	1	15
NKK Rogaland	05.09.2021	22	16	5	1	8
NKK Harstad	03.10.2021	8	8	0	0	7
NKK Sandefjord	21.11.2021	30	16	7	6	12

Overdrevne eksteriørtrekk

Rasen har foreløpig ingen overdrevne eksteriørtrekk, men det vil være viktig å følge utviklingen av stopp, vinkler, kroppslengde, benstamme og pels, for å ivareta rasetypiske preg som er nødvendige for at hunden skal fungere optimalt til sin opprinnelige arbeidsoppgave.

Mål og strategi

- Henvise til rasestandard m/linker (inkl. grundigere forklaringer).
- Oppfordre til DNA-test på farge v/mistanke om kryptisk eller a-typisk merle.

Oppsummering

Australian Shepherd er en generelt frisk og sunn rase, uten store helsemessige problemer. Det overordnede målet er å bevare rasen som en sunn og funksjonell bruksrase, med et temperament som samsvarer med rasestandarden og er tilpasset vårt samfunn. Rasens vakre utseende og allsidighet har bidratt til rasens økte popularitet og betydelig vekst de siste årene. Etterspørselen må ikke overstyre godt gjennomtenkt og sunt avlsarbeid, da det kan gå på bekostning av helse og/eller gemytt.

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

- Mentorordning
 - Oppfordre til å tilegne seg kunnskap via oppdrettere. Nyttig å innhente dette via nasjonale og internasjonale oppdrettere.
 - Krever at oppdrettere i ASKN er åpne for å dele raust av informasjon, erfaringer og tips til fordel for rasens fremtid.
- Rekruttere flere oppdrettere
 - ASKN inviterer til oppdrettermøte m/agenda hvor alle oppdrettere er invitert. Vil etter hvert bli avgrenset for kun medlemmer av ASKN.

Plan for videre arbeid i klubben

- Årlig revisjon av RAS
- Oppdrettermøter kvartalsvis via Teams
- Forbedre og videreutvikle klubbens informasjonskanaler, for å være en bidragsyter og veileder for nåværende og kommende oppdrettere, medlemmer eller interessenter.
- Klubben oppretter digitale knappenåler som tildeles til oppdrettere som har gjennomført kurs eller ved jubileum. Blir liggende på askn.no.
- Fortsette arbeidet for økt aktivitet
- Kåre «årets oppdretter» og «årets avlshund» fom. 2023

Vedlegg

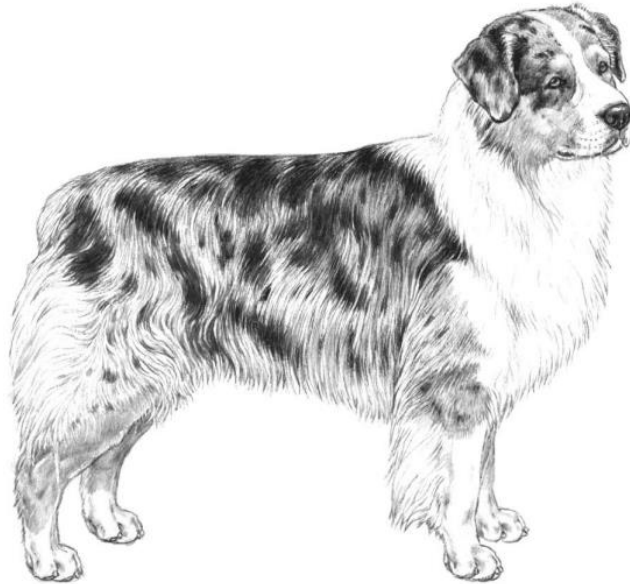
Rasebeskrivelse for Australian Shepherd

GRUPPE: 1

FCIs RASENR.: 342

Original 23.06.2009

Utg.: 05.06.2009 GB

M. DAVIDSON

Opprinnelsesland/hjemland: USA

Helhetsinntrykk: Velbalansert, kort rektangulær, middels størrelse og benstamme, stor variasjon i farver. Oppmerksom og livlig, smidig, kraftig og muskuløs uten å være grov. Pels av moderat lengde og strihet. Kupert* eller naturlig stumphale.

Viktige proporsjoner: Lengden målt fra brystbenspissen til sittebensknuten er noe lenger enn høyden målt fra manken til bakken. Kraftig bygget med moderat benstamme. Hannhunden maskulin uten grovhet, tispes feminin uten å ha spinkel benstamme.

Adferd/temperament: Intelligent, trofast, med sterkt gjeter- og vaktinstinkt, arbeider villig hele dagen. Godt gemytt og sjelden kranglete. Kan være noe reservert overfor fremmede.

Hode: Rensåret, kraftig og tørt, i forhold til kroppen.

Skalle: Fra flatt til lett hvelvet skalletak. Nakkeknølen kan være lettsynlig. Like lang som bred.

Stopp: Moderat, men markert.

Nesebrusk: Sort hos blue merle og sorte. Brun hos red merle og røde. Hos merle tillatt med små rosa flekker, men må ikke overskride mer enn 25% hos hunder over et år.

Snuteparti: Like lang eller noe kortere enn skallen. Sett fra siden danner skallen og snuten parallelle linjer. Smalner noe av fra basen til snutespissen og er noe avrundet i fronten.

Lepper: Sort hos blue merle og sorte. Brun hos red merle og røde.

Kjever/tenner: Sterke, hvite tenner, komplett tannsett. Saksebitt. Tangbitt godtas.

Øyne: Brune, blå, ravfarget eller alle variasjoner av disse farger, inkludert prikker og marmorering. Mandelformede, ikke utstående eller innsunkne. Sort øyelokksrand hos blue merle og sorte hunder. Brun øyelokksrand hos red merle og røde hunder. Uttrykket viser oppmerksomhet og intelligens, vennlig og ivrig.

Ører: Trekantede, høyt plasserte av moderat størrelse og tykkelse. Ved oppmerksomhet rettes de forover og brettes, eller legges til siden som rosenører.

Hals: Kraftig, moderat lang, lett nakkebue, går godt over i skulderpartiet.

Forlemmer:

Helhetsinntrykk: Rette og kraftige. Kraftig benstamme, mer ovale enn runde i omkrets.

Skulder: Godt tilliggende langt skulderblad, flatt, godt tilbakelagt.

Overarm: Omtrent samme lengde som skulderbladet. Velvinklet i forhold til skulderen.

Underarm: Rett.

Mellomhånd: Middels lang og en aning skrånende. Sporer kan fjernes.

Poter: Ovale, kompakte med godt sluttede og hvelvede tær. Tredeputene tykke og sterke.

Kropp:

Overlinje: Rett og sterk, rett og fast fra manken til hoften.

Kryss: Moderat hellende.

Bryst: Ikke bredt, men dypt. Rekker til albue på det dypeste. Verken tønneformet eller flatt. Godt buede og lange ribben.

Underlinje/buk: Moderat opptrukket.

Hale: Rett, naturlig lang, eller naturlig kort som ikke overskrider 10 cm lengde. Tradisjonelt kupert*.

Baklemmer:

Helhetsinntrykk: Bakparten er like bred som forparten ved skulderen. Vinkelen mellom hoftene og lårbena tilsvarer vinkelen mellom skulderblad og overarm.

Underlår: Velutviklet.

Haser: Moderat vinklet. Lave, står loddrett mot bakken og parallelle sett bakfra. Ingen sporer.

Poter: Som forpotene.

Bevegelser: Smidige, frie og lette. Utviser stor livlighet med effektive og jordvinnende bevegelser. For- og bakbena beveges rett og parallelt. Når farten økes samles bena under hundens midtlinje

(snorer), mens ryggen forblir stram og rett. Rasen er livlig og skal raskt kunne endre retning og gangart.

Pels:

Hårlag: Middels hardhet, rett til bølget, værbestandig og av middels lengde. Underullen varierer i mengde etter klima. Kort og bløt pels på hodet, ører, forsiden av forben og nedenfor hasen. Moderat beheng på forbenas bakside og på lårene. Moderat man og halskrave, mer uttalt hos hannhunder enn tisper.

Farge: Blue merle; sort; red merle; rød; alle med eller uten hvite tegninger og/eller tan tegninger, ingen farge foretrekkes fremfor den andre. Hvitt er akseptert som delvis eller hel halskrave, men må ikke nå lenger enn til manken, samt bryst, ben, kjeve, bliss. Hvitt i hodet skal ikke dominere, øynene må være omgitt av farge og pigment. Målt fra en horisontal linje ved albuen må det hvite fra kroppens underside ikke nå lenger opp enn 10 cm. Merle-fargede hunder blir mørkere med alderen.

Størrelse og vekt:

Mankehøyde:	Hannhunder:	51-58 cm
	Tisper:	46-53 cm

Størrelse må ikke gå foran kvalitet.

Feil: Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er og effekten på hundens helse og velferd.

Alvorlige feil:

- Stå- eller hengeører.
- Pels ikke i henhold til rasebeskrivelsen.

Diskvalifiserende feil: Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

- Aggressiv eller meget sky
- Underbitt. Overbitt mer enn 3 mm (1/8 inch). I et ellers korrekt bitt skal de midtre fortenner som ikke møtes hvis bittet ellers er korrekt, ikke bedømmes som underbitt.

OBS Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass.

*) I henhold til norsk lov er halekupering og fjerning av sporer forbudt.

Rasebeskrivelsen er oversatt fra gjeldende FCI-standard.

Norsk Kennel Klub, 30.03.2011